

1978

A MECSEKI KARSZTKUTATÓ CSOPORT JELENTÉSE

AZ 1978. ÉVBEN VÉGZETT MUNKÁRÓL

Összeállította: Rónaki László

1/ A munkaterv és teljesítés

1.1. A tudományos munka

Az előző években megkezdett kataszterező munkák folytatását irányoztuk elő munkatervünkben. Ez az év folyamán eredményeiben főleg a Villányi-hegység területére tolódott át. A Mecsek-hegységben alig néhány objektum feltárását és térképezését készítettük el, viszont igen jelentős munkaráfordítással a Villányi-hegység karsztjának minden eddiginél részletesebb kataszterét sikerült egy 3 kötetnyi terjedelmet kitevő tanulmányban rögzíteni. Dr. Szabó Pál Zoltán által elsőként közzétett kataszterben (Karszt- és Barlangkutató 1961. I. főlév) a Villányi-hegységből 9 barlangot ismertetett és egyetlen objektumnak vázlatos rajzát közölte.

A Központi Földtani Hivatal megbízásából "A környezeti természeti potenciál" feltárását célzó komplex vizsgálati program részeként készítette csoportunk az MKBT munkaközösségével a már említett tanulmányt. "A Villányi-hegységi karszt" címszó alatt az első kötet "A hegységszerkezet és vízföldtan" a második kötet "A speleológiai viszonyok", míg a harmadik kötet a "Fotódokumentáció" címet viseli. A tanulmány nagyszámú illusztrációs anyagából néhányat mellékelünk évi jelentésünkhöz. Így a barlangok elhelyezkedéséről teljes áttekintést adunk 1:100 000 és 1:10 000 méretarányú térképeket. A barlangok leírása helyett itt - a tanulmányban nem szereplő - összesítő táblázatot közlünk, mely a legfontosabb jellemzők összehasonlítását szolgálja. Csak a legjelentősebb barlangokról készült térképeket adjuk most közre az évi jelentés mellékleteiként. Az egységesen 1:100 méretarányú barlang-

térképek és szelvények is a jobb összehasonlítást szolgálják. A fotómelléleteink Villányi-hegységre vonatkozó része "ami a nagy dokumentációból kimaradt"-ként csatoljuk.

A VITUKI országos tricioium vizsgálati programjában a Mecsek-hegységi karsztviz rendszeres mintavételezését végeztük. A vízint-vízhozam észleléseinket a korábbi évek gyakorlata szerint folytatjuk, de ezek eredményéről csak később - jövő évi jelentésünkben - kívánunk számot adni.

1.2. Továbbképzés - tárgulati élet - előadások - kapcsolatok más csoportokkal

A munkaterv előirányzatát telteljesítve csoportunk aktivitása megfelelő volt. Kronológikus sorrendben az előbbiekről adunk számot:

- Január A miskolci Marcel Leubens csoport tagjainak fogadása és szakmai kalauzolása.
Dr. Jánossy Dénes előadása "Űslénytani kutatások a magyarországi barlangokban" címmel.
- Február Vezetőségi ülés - klubnappal.
- Március Budapesten csoportvezetői megbeszélésen részvétel.
- Április A dédestapolcsányi hegymászó-sziklamászó iskola meglátogatása.
A barlangkutató házunk felavatása beráti összejövétel során a munkák értékeléséve.
- Május Az Országos Hegymászó Találkozón részvétel (Miskolc-Fehérvő).
- Junius A budapesti Spartacus TE "Lóczy Lajos" barlangkutató csoport meghívására kalauzolásukkal tura Alsó-hegyre (Meteor barlang).
Részvétel az MKBT pilisszentkereszti Országos Vándorgyűlésén.
A szegedi "Hajnóczy József" barlangkutató csoport kapcsolatfelvétele közös mecseki barlangklíma mérések megszervezésére helyszíni bejárással.

- Julius A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem tanulmány-
uton lévő hallgatóinak szakmai kauluzelésát lát-
tuk el.
A Horva karszton rendezett II. Nemzetközi Bar-
langkutató Találkozóán részvétel, melyről írásbe-
li beszámolót küldtünk az MKBT-nek.
- Augusztus A KOST Mélyfurási Szekciójának hazánkban tanács-
kozó delegációját láttuk vendégül kutatóházunknál.
- Szeptember A Nemzetközi Karszthidrológiai Szimpóziumon ré-
szünkről két előadás hangzott el. Koch László: A
mélyfurásos földtani kutatás karsztvízvédelmi ki-
hatásai. Rónaki László: A vízművesített meesei
karsztforrások vízminőség védelmét szolgáló kuta-
tások.
A Bauxitbánya Vállalat által meghívott szovjet ge-
ológus szakértő delegációt vendégül láttuk szakma-
tanulmányutjukon kutatóházunknál.
- November Szakmai dia-est keretében a Horva karszton rendezett
találkozóóról és egyéb hazai valamint jugosz-
láviai utjaikról számolt be három előadó (Borcs
Tibor, Rónaki László, Vukov Péter).
A Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Akadémiai Bi-
zottságán előadást tartottak tagtársaink: Dr. Kas-
sai Miklós - Soós Józsefné: Hulladék elhelyezések
geológiai képződségekben konkrét kidolgozások kap-
csán.
Baráti találkozón vettünk részt a Turistaszövetség
és az erdőszet vezetőivel.
A Pécsen rendezett Gazdaságföldtani Ankéton ré-
szünkről három előadás hangzott el. Dr. Kassai Mik-
lós: A földtani kutatás szerepe és feladatai a
déli-dunántúli régióban a 2000. év elvárásainak tüke-
rében. Soós Józsefné: A geológia szerepe a környe-
zetvédelem hulladék-elhelyezési, vízvédelmi témakö-
rében konkrét kidolgozott esetek kapcsán. Rónaki
László: Karszthidreológiai kutatások szerepe és

feladatai a Pécs-baranyai régió karstvizbázisának védelmével és aktív felhasználásával.

December

A pécsi Kulich Gyula utcai általános iskola meghívására vetített képes ismeretterjesztő előadást tartottunk a földrajz szakköri foglalkozáson. Kibővitett vezetőségi ülés volt az MKBT Dél-dunántúli területi szervezettel közösen. Az MKBT Dokumentációs Szakbizottság budapesti ülésén részvétel.

Csoportunk a hagyományos heti összejöveteleit megtartotta. Így 39 alkalommal találkoztunk a patronáló Meeseki Érbányászati Vállalat Ságvári Endre Művelődési Házában.

A MKBT országos rendezvényein (közgyűlés, választmányi ülés, nagyrendezvények) képviseltettük csoportunkat - gyakran nagy létszámmal.

A betervezett vezetőségi üléseket megtartottuk. Az MKBT-nek is megküldött évrőle vezetői ülés jegyzőkönyvének tanúsága szerint mindent elkövettünk a balesetmentes kutatás biztosításáért; nem engedjük, hogy a szabályok áthágásával egyes tagtársak frakciózva előzetes bejelentés és utólagos beszámolás nélkül kutatómunkát végezzenek. A kibővitett vezetőségi ülésen megszavazott jutalmak kiosztására is sor került.

1.4. Feltáró kutatás

A Ny-i Meesekben nyolc ponton volt bentással feltárás. Közülük két helyen végzett munkáról még nem készültek el a kutatási jelentések, így ezeket itt a teljesség hiányában nem tudjuk most még részleteiben ismertetni, csupán vázlatos értékelést adjuk.

1.5. Az évi munka mérlege

A csoport nyilvántartott létszáma nem változott, mert bár 2 fő kilépett, helyüket újabb jelentkezők töltötték be.

Az év folyamán a csoport 37 munkanapot töltött a feltáró kutatással és a barlangfelméréssel. Mint már említettük, a klubnaplói összejegyzetek száma 39 volt. "Egyéb" tételeként szerepel a csoport kutatóházának fenntartására fordított 15 nap, az előadások, továbbképzés, vezetőségi-szakbizottsági ülésekre fordított 45 alkalom, továbbá a tudományos adatfeldolgozás, jelentés készítésre 67 esetben regisztrált idő ráfordítása.

Igy az évi csoportmunka 249 napon oszlott meg 1-24 órás jelenléttel, igen változó létszámmal.

A csoport korábbi években is igen pozitív munkaidő-mérleget jelenthetett. Ezek a munkák - mint munkabizottsági tevékenységek - jelentős sikereket hoztak. A csoport erkölcsi megbecsülését reprezentáló oklevél gyűjteményről készült reprodukciót is csatoljuk.

2. A tudományos és feltáró munka eredménye

2.1. A Ny-i Mecsek

Az előző fejezetben már utaltunk rá; csak a következő évi jelentésünkben fogunk bővebben számot adni a részletekről. Itt most csak tájékoztatásul közlünk néhány adatot. Feltáró munkát végeztünk a Szüddő völgy közelében három kis lyuk megbontásával, összesen 7 fm új feltárással. Két zomboly (Szépenyélő zomboly 9 m, Vásárcsuti zomboly 16 m) megbontásával és feltérképezésével további 25 m újfeltárás, majd egy - jobbra szintes - barlang kibontásával (Nyerges barlang) és felmérésével újabb 25 fm feltárást könyveltünk el. Ezek összesen 75 feltárt és dokumentált fm-t tesznek ki. Befejeztük a "Kösteles zomboly" felmérését. Leírásunkat és térképünket később adjuk közre.

Az Akácos viznyélő kezdeti szakaszának felmérését megkezdtük, de erről részletesen csak az abaligeti barlang második nyugati oldalág beméret (lásd előző évi jelentésünkben leközölt **térkép** szakaszáig történt peligon vezetés után tudunk beszámolni.

A Korall zsomboly fotódokumentációját készítettük el szines dia és fekete-fehér anyagra. Ezekből illusztrációként 4 felvételt csatolunk.

Az abaligeti barlang fotogrametrikus kísérleti felvételeinek értékelését Vukov Péter tagtársunk készíti, melyről a jövő évi jelentésben kívánunk beszámolni.

2.2. A Villányi-hegység barlangkatasztere

Az alábbi áttekintő térképen bejelölt kiemelt (sorszámmal is ellátott) területrészekről - mint a barlangelfordulások helyeiről - részletesebb térképeket is mellékelünk. Ezekben a barlangok helyét bejelöltük a földtani térképről átvett képződmény határokkal. Utóbbi a MÁFI Dél-dunántúli Területi szolgálatának 1978. évi szerkesztésében 1:25 000 méretarányban készült, így térképeinkre fotónagyítással másoltuk át. Az áttekintő térképen felrajzoltunk az országos kataszteri határokat és ilyen keretek között láttuk el sorszámmal az egyes objektumokat. Az általunk kezdeményezett - elfogadásra javasolt - sorszámok a későbbi kutatások révén tovább vezethetők. Miután a területről eddig igen elenyésző objektum darabszám volt közismert, így az általunk bevezetett számozás - melyet már most célszerűnek vélünk közreadni - minden további munka alapját kell hogy képezze.

A barlangok - illetve egyéb karsztobjektumok - áttekintő és összehasonlító táblázatában a jellemző paramétereket is közöljük. Az egyes objektumok részletes leírása a korábban hivatkozott "Villányi hegységi karszt" című három kötetes tanulmányban megtalálható. Itt csak néhány jelentősebb barlangról készült térképünket mellékeljük, köztük a különlegességnek számító török időkben mélyített kuttal feltárt siklósi barlangokat is.

A terület legjelentősebb termálvízfeltáró furásait is szerepeltettük - de kataszteri számozás nélkül - azzal az igénnyel, hogy a későbbiekben a kataszternek ki kell terjedni valamennyi mestereges feltárára, mely a karsztra vonatkozó adatokat szolgáltat.

A Villányi hegységi kataszterező terepi munkában résztvettek: Borsos Tiber, Budai József, Kraft János, Králik Ivánné, Peresztegi László, Pólai József, Rebró Katalin, Soós Józsefné, Szabó László, Téglás Judit, Timár Lajos és Vukov Péter, Rónaki László csoportvezető irányításával.

A három kötetes jelentés összeállításánál kiemelkedő munkát végzett Lorberer Árpád, aki az első kötetben a terület hegység szerkezeti és vízföldtani viszonyairól írt jelentős tanulmányt. Téglás Juditnak a nagy mennyiségű rajzos munkáért, Kraft Jánosnak az egyéb összeállítási munkáknál kifejtett tevékenységéért mondunk e helyen köszönetet. Soós Józsefné, Regős Györgyné és Balogh István hasonlóan szép munkát végeztek a rajzok és térképszerkesztések elkészítésénél. A munkabizottság valamennyi tagja köszönetet érdemel, mert munkájukkal nemcsak a Mecseki Karsztkutató Csoport türetlen alkotókészségét bizonyították, de gazdaságilag is értékelhető eredményt produkáltak.

A táblázatból kitűnik, hogy a terület barlangjai általában kisméretűek. A mellékelt fotóanyagból is látszik, hogy a hidrotermális genetika uralkodó. A munkabizottsági jelentésünkben e barlangok természeti környezeti értékét is próbáltuk meghatározni. Így a védelmük, idegenforgalmi feltárásuk és a még ismeretlen barlangok kutatási lehetőségeit is vázoltuk.

E kataszterezői munka a további kutatások és a bányavüregek kataszterezésének szükségességére is ráirányította a figyelmet.

A Villányi-hegységi karszt kataszterének táblázatos összefoglalása
(Készült a "Villányi-hegységi karszt" című MKBT munkabizottsági jelentés alapján)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	4142-01	Csernótei barlang	1916 ?	0	3,5	6	Csontborecsa le- lőhely
2	-02	Mária Gyűdi barlang	1890 ?	20	4,3	200	
3	-03	Fenkeshegyi zsomboly	1975. VI.12.	37		1400	Borobentották 1975-ben
4	4144-01	Siklósi I. Barlang (Várkút)	1520 ?	17	4	2	
5	-02	" II.	"	20	6	4	
6	-03	" III.	"	39	2,5	2	
7		Markányfürdő régi kutja	1866	34,77			
8		" új kútja	1887	48			Q = 1800 l/p ^o t = 62,5 C ^o
9		" III. kút	1960	50			Q = 500 l/p ^o t = 58 C ^o
10		" IV. kút	1962	63			Q = 2500 l/p ^o t = 62 C ^o Q = 800 l/p ^o t = 63 C ^o

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
11		Herkánýfürdő fúrás	1965	30			Q = 40 l/p H = 4,9 t = 40 C°
12		" V. kút	1967	66,5			Q = 1400 l/p t = 62 C°
13		" VI. kút	1968	198			Q = 680 l/p H = 10,3 t = 47 C°
14	4141-01	Harsányhegy Régi barlang	1920 ?		3	17	
15	-02	" 1960-as barlang	1957	?	?	?	Erőbontva
16	-03	" 1954-es "	1954.VI.	kb 13	kb 45	?	Lefejtve megsemmisült
17	-04	" Barlangmaradvány	1955 ?	1	3	2	
18	-05	" Épületalapozásnál megnyitott barlang	1956 ?	?	?	?	Betömedékeltek
19	-06	Harsányhegy Lapos barlang		0	10	3-5	
20	-07	" Kőkút		3,5		40	
21	-08	" Művésztelepí zeomboly	1959	4		20	Kormos T.(1917) közölt esontbrecese eszlep valószínű helyén táruult fel.
22	-09	A Nagyarsányi hegyesúcs barlangja		4		35	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
23	4141-10	A Hegymarsányi hegyesedés ürege		6,5		280	Elhagyott bányák nyesterek felhúja
24		A felhagyott beuzitbánya fejtővel üregei, általában mint sekarszt maradványok					
25		A beuzitbánya felszíni nyílásai:					
26		I. Antal altáró					kb+195 m ebez.meg.
27		II. Lajos táró					kb+235 m "
28		III. Ny-1 keresztvágat tárója					+237,0 m Bfm
29		IV. Elemér táró és gurítója + közbelnéje (+290)					kb+280 m ebez.meg.
30		V. A Ny-1 rézen berobbantott táró (+283) és a telep fel- táró vágat					+291,4 m Bfm
31		VI. A Ny-1 rézen külszíni fejtés és gurítója					+293,6 m Bfm
32		VII. A Ny-1 légfeltörés					+296 m Bfm
33		VIII. Károly táró és a Gurító mellette					kb+310 m ebez.meg.
34		IX. Dehuzó léggurító					kb+315 m ebez.meg.
35		X. Az I. külszíni fejtés					+299,8 m Bfm
		XI. A Ny-1 réz nagy külszíni fejtése a Gurítóval					kb+320 m ebez.meg.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
36	XII. A legfelelő külszíni fejtés és gurítóje						kb+400 m absz.meg.
37	XIII. A nagy légfeltörés						kb+405 m absz.meg.
38	Az Antal altáró csepés vágatának 30-40. m-ében feltárt barlang (ld. I.)						Csabai J. közlése. Jelenleg megköze- lithetetlen
39	Az Antal táró Ny-i végén csont- lelőhely						Csabai J. közlése.
40	A Ny-i keresztvágat tárójában a 30. méternél harántolt hasadék barlang (ld. III.)					15-20	
41	A Károly táró 50. méterében D-i oldalon É-D-i hidrotermális li- toklázis (ld. VIII.)					0,5	
42	A Szársomlyói karr (Ördögszántás) általában - mint jellegzetes karszt forma						
43	4141-11 A Villány-templomhegyi kőfejtő akna-barlangja		?	13,5		60	
44	-12 Réteglap menti barlang			3,0		4	
45	-13 A templomhegyi kőfejtő barlang- maradványai általában.						A bányafalakon a barlangok felfelüle- teinek képződményei valamint csont- breccsa kitöltések.

2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
46	4141-14 A Borpince barlangja	1968. IX, 5.	0	25	250	
47	4143-01 A beremesendi űrdöglyuk	1913. IV.	(24)	14	43	1000
48	-02 Kút zsomboly a BCM kőbányában	1940	7	21	14	430
49	-03 Nagy vízes üreg a BCM kőbányában			28	15	300
50	-04 Vízes üreg a BCM kőbányában			6	8	20
51	-05 Kürtömeradvány a BCM kőbányában					
52	-06 A 116-os szintű barlangüreg			0,5	3	3
53	-07 A régi lefejtett vízes-barlang	1935. VIII, 15.		10		100
54	-08 Az 1972-es akna-barlang	1972		27		100
55	-09 Az 1976-os akna-barlang	1976. IV.		15		70

Eredeti térfogatát 3000 m³-re becsüljük. Jelenleg bányászattal részben feltölt.

A vízellátására hasznosítva

A térfogatba a víz-elatt felderített rész is beszámítva.

Bendefy L. (1974) publikációi Földtani Közlöny és Hidrológiai Közlöny

Lefejtve, megsemmisült

Részben lefejtve

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
56		Egyéb karstos nyomok a 100-as szinten és újabb (1978) a 143-as szinten					A bányafalakon és a lerobbantott kővön látható hidrotermális berleng-üreg felmeradványok Lásd: Rónaki L., Szederkényi T., Kessai M. (1968)
57		Kistapolcai melegforrás és a régi forrás berleng nyomai					

A

MECSEKI KARSZTKUTATÓ CSOPORT
ÉVI JELENTÉSE 1978. ÉVRŐL

Összeállította:

R ó n a k i László

Pécs, 1979. január

A MECSEKI KARSZTKUTATÓ CSOPORT JELENTÉSE
AZ 1978. ÉVBEN VÉGZETT MUNKÁRÓL

Összeállította: Rónaki László

1/ A munkaterv és teljesítés

1.1. A tudományos munka

Az előző években megkezdett karszterező munkák folytatását irányestuk elő munkatervünkben. Ez az év folyamán arányukban főleg a Villányi-hegység területére tolódott át. A Mecsek-hegységben alig néhány objektum feltárását és térképezését készítettük el, viszont igen jelentős munkaráfordítással a Villányi-hegység karsztjának minden eddiginél részletesebb karszterét sikerült egy 3 kötetnyi terjedelmet kitevő tanulmányban rögzíteni. Dr. Szabó Pál Zoltán által elsőként készített karszterben (Karszt- és Barlangkutató 1961. I. félév) a Villányi-hegységből 9 barlangot ismertetett és egyetlen objektumnak vázlatos rajzát közölte.

A Központi Földtani Hivatal megbízásából "A környezeti természeti potenciál" feltárását célzó komplex vizsgálati program részeként készítette csoportunk az MKBT munkaközösségével a már említett tanulmányt. "A Villányi-hegységi karszt" című alatt az első kötet "A hegység szerkezete és vízföldtan" a második kötet "A speleológiai viszonyok", míg a harmadik kötet a "Fotódokumentáció" címet viseli. A tanulmány nagyszámú illusztrációja anyagából néhányat mellékelünk évi jelentésünkhöz. Így a barlangok elhelyezkedéséről teljes áttekintést adjuk 1:100 000 és 1:10 000 méretarányú térképeken. A barlangok leírása helyett itt - a tanulmányban nem szereplő - összesítő táblázatot közlünk, mely a legfontosabb jellemzők összehasonlítását szolgálja. Csak a legjelentősebb barlangokról készült térképeket adjuk most közre az évi jelentés mellékleteiként. Az egységesen 1:100 méretarányú barlang-

térképek és szelvények is a jobb összehasonlítást szolgálják. A fotómellékleteink Villányi-hegységre vonatkozó része "ami a nagy dokumentációból kimaradt"-ként csatoljuk.

A VITUKI országos tricium vizsgálati programjában a Mecsek-hegységi karsztviz rendszeres mintavételezését végeztük. A vízszint-vízhozam észleléseinket a korábbi évek gyakorlata szerint folytatjuk, de ezek eredményéről csak később - jövő évi jelentésünkben - kívánunk számot adni.

1.2. Továbbképzés - társulati élet - előadások - kapcsolatok más csoportokkal

A munkaterv előirányzatát telteljesítve csoportunk aktivitása megfelelő volt. Kronológikus sorrendben az alábbiakról adunk számot:

Január A miskolci Marcel Leubens csoport tagjainak fogadása és szakmai kalauzolása.

Dr. Jánossy Dénes előadása "Őslénytani kutatások a magyarországi barlangokban" címmel.

Február Vezetőségi ülés - klubnappal.

Március Budapesten csoportvezetői megbeszélésen részvétel.

Április A dédestapolcsányi hegymászó-sziklamászó iskola meglátogatása.

A barlangkutató házunk felavatása baráti összejövétel során a munkák értékelésévé.

Május Az Országos Hegymászó Találkozón részvétel (Miskolc-Fehérvő).

Június A budapesti Spartacus TE "Lóczy Lajos" barlangkutató csoport meghívására kalauzolásukkal tura Alsó-hegyre (Meteor barlang).

Részvétel az MKBT pilisszentkereszti Országos Vándorgyűlésén.

A szegedi "Hajnóczy József" barlangkutató csoport kapcsolatfelvétele közös mecseki barlangklíma mérések megszervezésére helyszíni bejárással.

- Julius A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem tanulmány-
uton lévő hallgatóinak szakmai kalauzolását lát-
tuk el.
A Morva karszton rendezett II. Nemzetközi Bar-
langkutató Találkozón részvétel, melyről írásbe-
li beszámolót küldtünk az MKBT-nek.
- Augusztus A KGST Mélyfurási Szekciójának hazánkban tanács-
kező delegációját láttuk vendégül kutatóházunknál.
- Szeptember A Nemzetközi Karszthidrológiai Szimpeziumon ré-
szünkről két előadás hangzott el. Koch László: A
mélyfurásos földtani kutatás karsztvizvédelmi ki-
hatásai. Rónaki László: A vízművesített mecseki
karsztferrések vízminőség védelmét szolgáló kuta-
tások.
A Bauzitbánya Vállalat által meghívott szovjet ge-
ológus szakértő delegációt vendégül láttuk szakma-
tanulmányutjukon kutatóházunknál.
- November Szakmai dia-est keretében a Morva karszton rende-
zett találkozóról és egyéb hazai, valamint jugoszláviai utjaikról számolt be három előadó (Borsos
Tiber, Rónaki László, Vukov Péter).
A Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Akadémiai Bi-
zottságán előadást tartottak tagtársaink: Dr. Kas-
sai Miklós - Soós Józsefné: Hulladék elhelyezések
geológiai képződményekben konkrét kidolgozások kap-
osán.
Baráti találkozón vettünk részt a Turistaszövetség
és az erdészet vezetőivel.
A Pécsen rendezett Gazdaságföldtani Ankénten ré-
szünkről három előadás hangzott el. Dr. Kassai Mik-
lós: A földtani kutatás szerepe és feladatai a
déli-dunántúli régióban a 2000. év elvárásainak tüke-
rében. Soós Józsefné: A geológia szerepe a környe-
zetvédelem hulladék-elhelyezési, vízvédelmi témakö-
rében konkrét kidolgozott esetek kaposán. Rónaki
László: Karszthidreológiai kutatások szerepe és

feladatai a Pécs-baranyai régió karstvizbázisának védelmével és aktív felhasználásával.

December

A pécsi Kulich Gyula utcai általános iskola meghívására vetítettképes ismeretterjesztő előadást tartottunk a földrajz szakköri foglalkozáson. Kibővített vezetőségi ülés volt az MKBT Dél-dunántuli területi szervezettel közösen.

Az MKBT Dokumentációs Szakbizottság budapesti ülésén részvétel.

Csoportunk a hagyományos heti összejöveteleit megtartotta. Így 39 alkalommal találkoztunk a patronáló Mecseki Érobányászati Vállalat Ságvári Endre Művédelemi Házában.

A MKBT országos rendezvényein (közgyűlés, választmányi ülés, nagyrendezvények) képviseltettük csoportunkat-- gyakran nagy létszámmal.

A betervezett vezetőségi üléseket megtartottuk. Az MKBT-nak is megküldött évről-évre vezetőségi ülés jegyzőkönyvének tanúsága szerint mindent elkövettünk a balesetmentes kutatás biztosításáért, nem engedjük, hogy a szabályok áthágásával egyes tagtársak frakciózva előzetes bejelentés és utólagos beszámolás nélkül kutatómunkát végezzenek. A kibővített vezetőségi ülésen megszavazott jutalmak kiosztására is sor került.

1.4. Feltáró kutatás

A Ny-i Mecsekben nyelo ponton volt bontással feltárás. Közülük két helyen végzett munkáról még nem készültek el a kutatási jelentések, így ezeket itt a teljesség hiányában nem tudjuk most még részleteiben ismertetni, csupán vázlatos értékelést adjuk.

1.5. Az évi munka mérlege

A csoport nyilvántartott létszáma nem változott, mert bár 2 fő kilépett, helyüket újabb jelentkezők töltötték be.

Az év folyamán a csoport 37 munkanapot töltött a feltáró kutatással és a barlangfelméréssel. Mint már említettük, a klubnaplói összejegyzések száma 39 volt. "Egyéb" tételeként szerepel a csoport kutatóházának fenntartására fordított 15 nap, az előadások, továbbképzés, vezetőségi-szakbizottsági ülésekre fordított 45 alkalom, továbbá a tudományos adatfeldolgozás, jelentés készítésre 67 esetben regisztrált idő ráfordítása.

Igy az évi csoportmunka 249 napon oszlott meg 1-24 órás jelenléttel, igen változó létszámmal.

A csoport korábbi években is igen pozitív munkaidőmérleget jelenthetett. Ezek a munkák - mint munkabizottsági tevékenységek - jelentős sikereket hoztak. A csoport erkölcsi megbecsülését reprezentáló oklevél gyűjteményről készült reprodukciót is csatoljuk.

2. A tudományos és feltáró munka eredménye

2.1. A Ny-i Mecsek

Az előző fejezetben már utaltunk rá; csak a következő évi jelentésünkben fogunk bővebben számot adni a részletekről. Itt most csak tájékoztatásul közlünk néhány adatot. Feltáró munkát végeztünk a Szuadó völgy közelében három kis lyuk megbontásával, összesen 7 fm új feltárással. Két zomboly (Szépenyelő zomboly 9 m, Vásárosuti zomboly 16 m) megbontásával és feltérképezésével további 25 m újfeltárás, majd egy - jobbra szintes - barlang kibontásával (Nyerges barlang) és felmérésével újabb 25 fm feltárást könyveltünk el. Ezek összesen 75 feltárt és dokumentált fm-t tesznek ki. Befejeztük a "Köteles zomboly" felmérését. Leírásunkat és térképünket később adjuk közre.

Az Akácos viznyelő kezdeti szakaszának felmérését megkezdtük, de erről részletesen csak az abaligeti barlang második nyugati oldalág bemért (lásd előző évi jelentésünkben leközölt térkép) szakaszáig történt peligon vezetés után tudunk beszámolni.

A Korall zomboly fotódokumentációját készítettük el színes dia és fekete-fehér anyagra. Ezekből illusztrációként 4 felvételt csatolunk.

Az abaligeti barlang fotogrametrikus kísérleti felvételeinek értékelését Vukov Péter tagtársunk készíti, melyről a jövő évi jelentésben kívánunk beszámolni.

2.2. A Villányi-hegység barlangkatasztere

Az alábbi áttekintő térképen bejelölt kiemelt (sorszám-
mal is ellátott) területrészekről - mint a barlangelődfordulá-
sok helyeiről - részletesebb térképeket is mellékelünk. Ezekben
a barlangok helyét bejelöltük a földtani térképről átvett
képződmény határokkal. Utóbbi a MÁFI Dél-dunántúli Területi
szolgálatának 1978. évi szerkesztésében 1:25 000 méretarány-
ban készült, így térképeinkre fotónagyítással másoltuk át.
Az áttekintő térképen felrajzoltunk az országos kataszteri
határokat és ilyen keretek között láttuk el sorszámmal az
egyes objektumokat. Az általunk kezdeményezett - elfogadás-
ra javasolt - sorszámok a későbbi kutatások révén tovább ve-
zethetők. Miután a területről eddig igen elenyésző objek-
tum darabszám volt közismert, így az általunk bevezetett
számozás - melyet már most célszerűnek vélünk közreadni -
minden további munka alapját kell hogy képezze.

A barlangok - illetve egyéb karsztobjektumok - átte-
kintő és összehasonlító táblázatában a jellemző paramétere-
ket is közöljük. Az egyes objektumok részletes leírása a
korábban hivatkozott "Villányi hegységi karszt" című három
kötetes tanulmányban megtalálható. Itt csak néhány jelentő-
sebb barlangról készült térképünket mellékeljük, köztük a kü-
lönlegességnek számító török időkben mélyített kuttal feltárt
siklósi barlangokat is.

A terület legjelentősebb termálfeltáró furásait is szerepelt-
tettük - de kataszteri számozás nélkül - azzal az ígérennyel,
hogy a későbbiekben a kataszternek ki kell terjedni valamennyi
mesterséges feltárásra, mely a karsztra vonatkozó adatokat
szolgáltató.

A Villányi hegységi kataszterező terepi munkában résztvettek: Borsos Tiber, Budai József, Kraft János, Králik Ivánné, Peresztegi László, Pólai József, Rebró Katalin, Soós Józsefné, Szabó László, Téglás Judit, Timár Lajos és Vukov Péter, Rónaki László csoportvezető irányításával.

A három kötetes jelentés összeállításánál kiemelkedő munkát végzett Lorberer Árpád, aki az első kötetben a terület hegyszerkezeti és vízföldtani viszonyairól írt jelentős tanulmányt. Téglás Juditnak a nagy mennyiségű rajzos munkáért, Kraft Jánosnak az egyéb összeállítási munkáknál kifejtett tevékenységéért mondunk e helyen köszönetet. Soós Józsefné, Regős Györgyné és Balogh István hasonlóan szép munkát végeztek a rajzok és térképszerkesztések elkészítésénél. A munkabizottság valamennyi tagja köszönetet érdemel, mert munkájukkal nemcsak a Mecseki Karsztkutató Csoport töretlen alkotókészségét bizonyították, de gazdaságilag is értékelhető eredményt produkáltak.

A táblázataból kitűnik, hogy a terület barlangjai általában kisméretűek. A mellékelt fotóanyagból is látszik, hogy a hidrotermális genetika uralkodó. A munkabizottsági jelentésünkben e barlangok természeti környezeti értékét is próbáltuk meghatározni. Így a védelmük, idegenforgalmi feltárásuk és a még ismeretlen barlangok kutatási lehetőségeit is vázoltuk.

E kataszterezési munka a további kutatások és a bányauregek kataszterezésének szükségességére is ráirányította a figyelmet.

A Villányi-hegységi karszt kataszterének táblázatos összefoglalása
(Készült a "Villányi-hegységi karszt" című MKBT munkabizottsági jelentés alapján)

Sorszám	Az objektum kataszteri száma	Elnevezés - meghatározás	Felfedezése	Mélysége a bejáratától (m)	Hossza (m)	Becsült térfogat (m ³)	Megjegyzés
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	4142-01	Csarnótai barlang	1916 ?	0	3,5	6	Csontbrecsca lelőhely
2	-02	Máriagyüdi barlang	1890 ?	20	43	200	
3	-03	Tenkeshegyi zsomboly	1975. VI.12.	37		1400	Berobbantották 1975-ben
4	4144-01	Siklósi I. Barlang (Várkút)	1520 ?	17	4	2	
5	-02	" II.	"	20	6	4	
6	-03	" III.	"	39	2,5	2	
7		Harkányfürdő régi kutja	1866	34,77			
8		" új kútja	1887	48			Q = 1800 l/p ^o t = 62,5 C ^o
9		" III. kút	1960	50			Q = 500 l/p ^o t = 58 C ^o
10		" IV. kút	1962	63			Q = 2500 l/p ^o t = 62 C ^o Q = 800 l/p ^o t = 63 C ^o

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
11		Harkányfürdő fúrás	1965	30			Q = 40 l/p H = 4,9 t = 40 C°
12		" V. kút	1967	66,5			Q = 1400 l/p t = 62 C°
13		" VI. kút	1968	198			Q = 680 l/p H = 10,3 t = 47 C°
14	4141-01	Harsányhegy Régi barlang	1920 ?		3	17	
15	-02	" 1960-es barlang	1957	?	?	?	Berebbentva
16	-03	" 1954-es "	1954. VI.	kb 13	kb 45	?	Lefejtve megsemmisült
17	-04	" Barlangmaradvány	1955 ?	1	3	2	
18	-05	" Épületalaposzánál megnyitott barlang	1956 ?	?	?	?	Betömedékelték
19	-06	Harsányhegy Lapos barlang		0	10	3-5	
20	-07	" Kőkút		3,5		40	
21	-08	" Mivósztelepi zomboly	1959	4		20	Kormos T. (1917) közölt csontbreccsa eszlop valószerű helyén táruult fel.
22	-09	A Hegyharsányi hegyesűcs barlangja		4		35	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
23	4141-10	A Nagyhársányi hegycedős ürege		6,5		280	
24		A felhegyezett beaultbánya fejtési üregei, általában mint öskerszt maradványok					Elhegyett bányaterek feküje
25		A beaultbánya felszíni nyílásai:					
26		I. Antal altáró					kb+195 m absz.mag.
27		II. Lajos táró					kb+235 m "
28		III. Ny-i keresztvágat tárója					+237,0 m Bfm
29		IV. Elemér táró és gurítója + közbelnéje (+290)					kb+280 m absz.mag.
30		V. A Ny-i részen berobbantott táró (+283) és a telep fel-táró vágat					+291,4 m Bfm
31		VI. A Ny-i részen külszíni fejtés és gurítója					+293,6 m Bfm
32		VII. A Ny-i légfeltörés					+296 m Bfm
33		VIII. Károly táró és a gurító mellette					kb+310 m absz.mag.
34		IX. Behuzó léggurító					kb+315 m absz.mag.
35		X. Az I. külszíni fejtés					+299,8 m Bfm
		XI. A Ny-i rész nagy külszíni fejtése a gurítóval					kb+320 m absz.mag.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
36	XII.	A legfelső külszíni fejtés és gurítója					kb+400 m absz. mag.
37	XIII.	A nagy légfeltörés					kb+405 m absz. mag.
38	Az Antal	altáró csepés vágatának 30-40. m-ében feltárt barlang (ld. I.)					Csabai J. közlése. Jelenleg megközelíthetetlen
39	Az Antal	táró Ny-i végén csontlelőhely					Csabai J. közlése.
40	A Ny-i	keresztvágot tárójában a 30. méternél harántolt hasadék barlang (ld. III.)				15-20	
41	A Károly	táró 50. méterében D-i oldalon É-D-i hidrotermális litoklázis (ld. VIII.)				0,5	
42	A Szársomlyói	karr (Ördögszántás) általában - mint jellegzetes karszt forma					
43	4141-11	A Villány-templomhegyi kőfejtő aknabarlangja	?	13,5		60	
44	-12	Réteglap menti barlang		3,0		4	
45	-13	A templomhegyi kőfejtő barlang-maradványai általában.					A bányafalakon a barlangok felfelülteinek képződményei valamint csont- és breccsa kitérítések.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
46	4141-14	A Borpince barlangja	1968. IX. 5.	0	25	250	
47	4143-01	A beremendi Őrdöglyuk	1913. IV.	(24)	14	43	1000
48	-02	Kút zsomboly a BCM kőbányában	1940	7	21	14	430
49	-03	Nagy vizes üreg a BCM kőbányában			28	15	300
50	-04	Vizes üreg a BCM kőbányában			6	8	20
51	-05	Kürtőmaradvány a BCM kőbányában					
52	-06	A 116-os szintű barlangüreg			0,5	3	3
53	-07	A régi lefejtett vizes-barlang	1935. VIII. 15.		10		100
54	-08	Az 1972-es akna-barlang	1972		27		100
55	-09	Az 1976-os akna-barlang	1976. IV.		15		70

Eredeti térfogatát 3000 m³-re becsültük, jelenleg bányászattal részben feltöltve.
A vizellátásra hasznosítva
A térfogatba a viz alatt felderített rész is beszámítva.

Bendefy L. (1974) publikációi Földtani Közlöny és Hidrológiai Közlöny

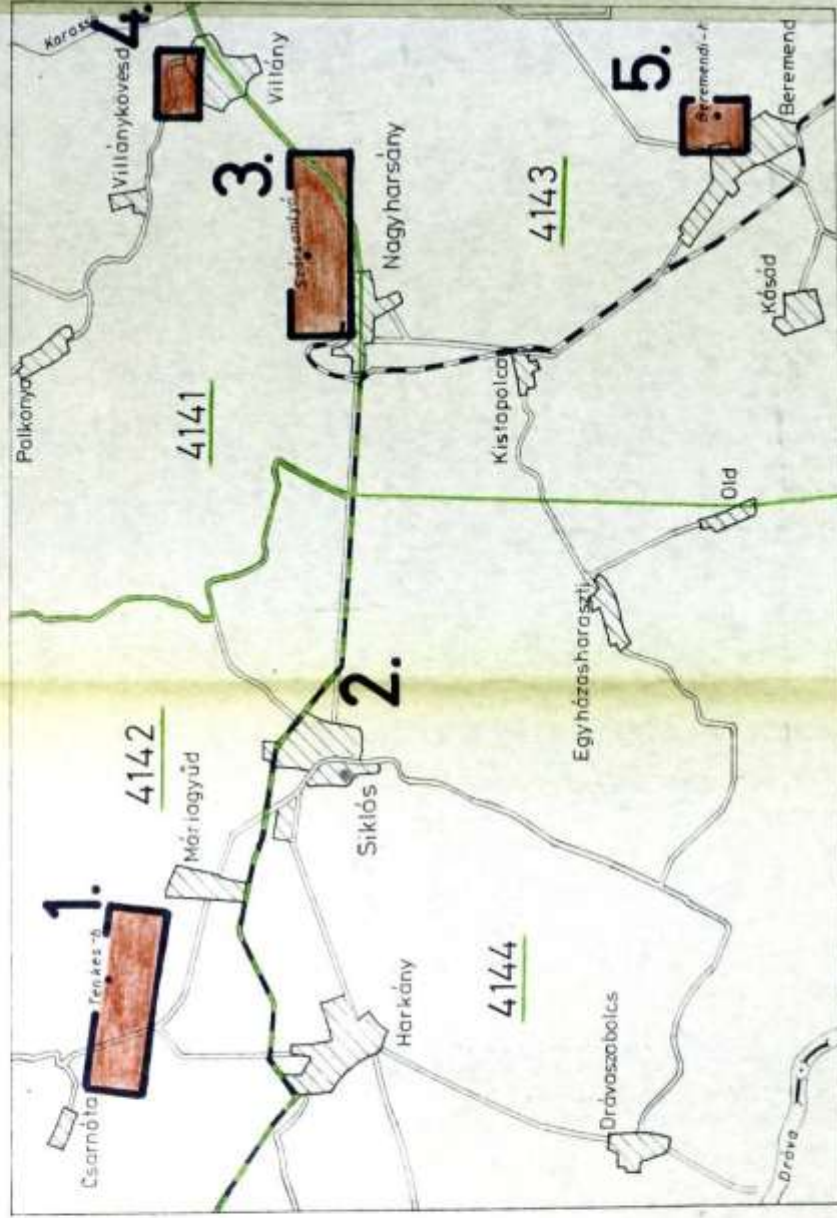
Lefejtve, megsemmisült

Részben lefejtve

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
56		Egyéb karsztos nyomok a 100-as szinten és újabb (1978) a 143-as szinten					A bányafalakon és a lerobbentett kövön látható hidrotermális barlang-üreg falmaradványok
57		Kistapolcai melegforrás és a régi forrás barlang nyomai					Lásd: Rónaki L., Szederkényi T., Kassai M. (1968)

ÁTTEKINTŐ A VILLÁNYI HEGYSÉG KÖRNYÉKÉNEK

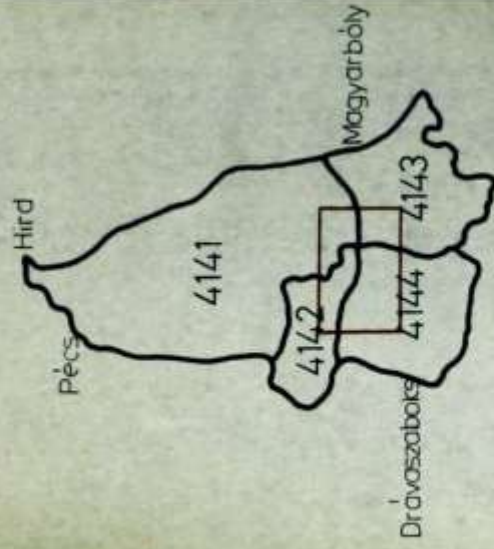
BARLANGOS TERÜLETEIRŐL

M = 1 : 10 000

Szerk: Rónaki L. 1978.

AZ ORSZÁGOS BARLANG-
KATASZTER HATÁRAI

ELMAGYARÁZAT:

A kataszteri területek határa és száma (ld. Karszt és Barlang 1972. I-II p. 25-32)

A barlangkataszterhez készített 1:10000 méretarányú térképek határai

A barlangos területek: 1, A Tenkes-hegy barlangjai

2, A Siklós-i bg-ok (A vár kútjában)

3, A Szécsényi barlangok

4, A Villány-i barlangok

A TENKES-HEGY BARLANGJAI

0 500m

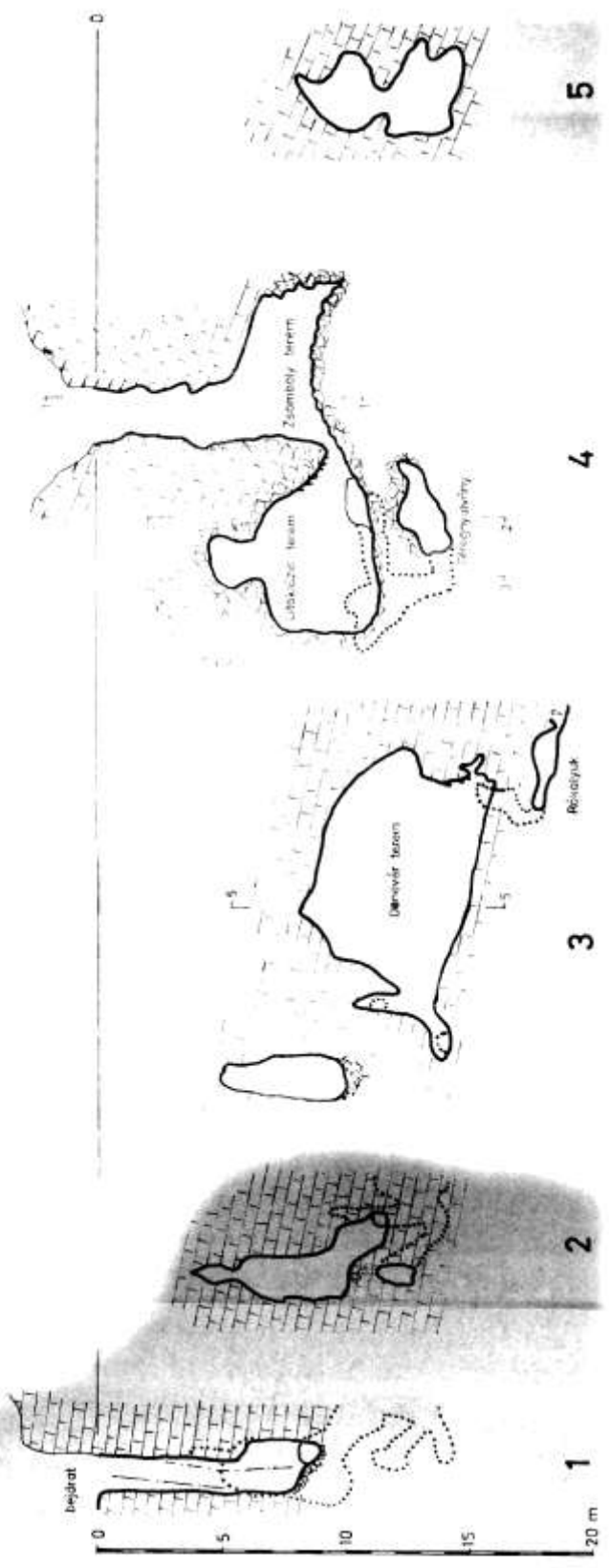
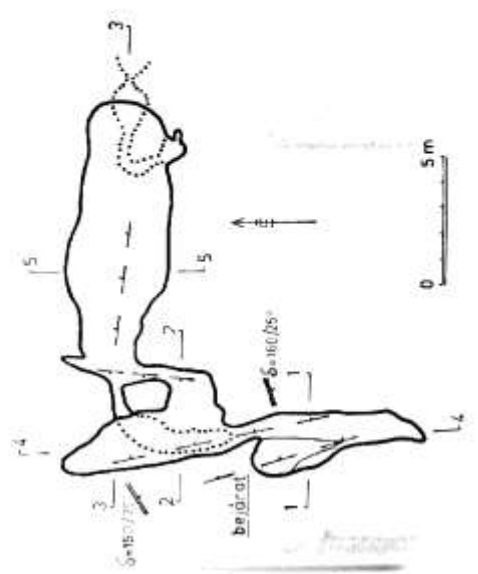
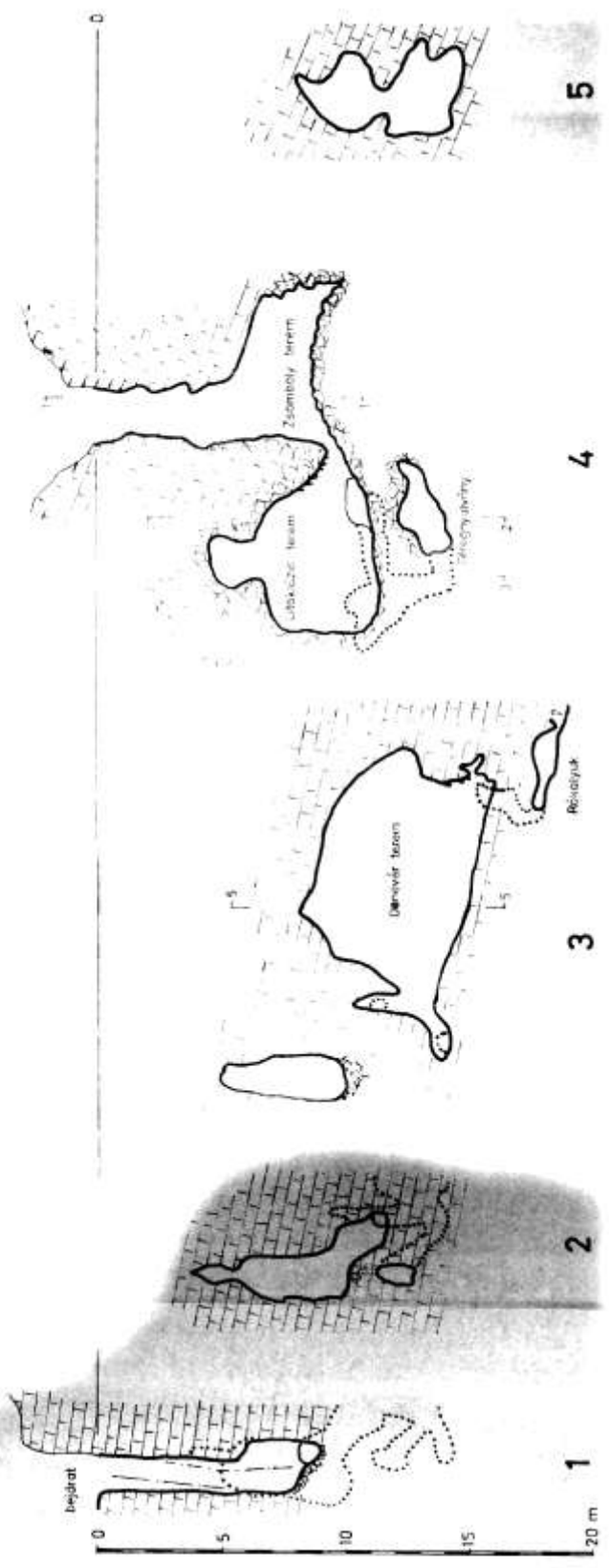
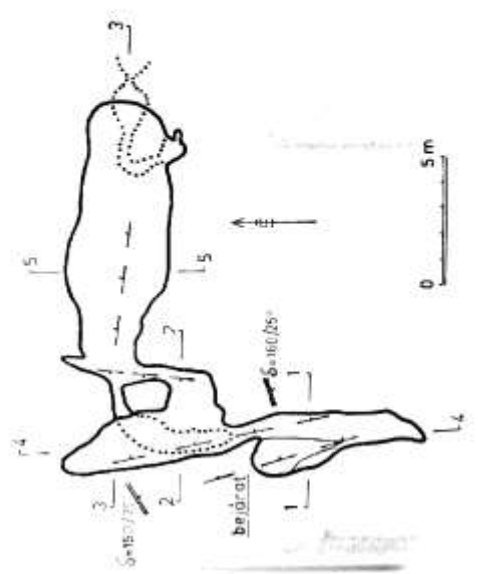
SZERK: RÓNAKI LÁSZLÓ 1978

- 1 A Csarnóti barlang
- 2 A Máriagyúdi barlang
- 3 A részben lefejtett Tenkes-hegyi zsomboly helye

	Csontbreccsa		
	Requienias mészkő		} kréta
	Ammonitás, osztiréas, foraminiferás márga		
	Mészkő (sötétszürke, fehér vagy rózsaszínű)		} júra
	Felső dolomit csoport		triász, ladiní
	Vastag pados mészkő		} triász, anizuszi
	Vékony pados, lemezes mészkő (gutensteini)		
	Alsó dolomit		

A MÁRIAGYÜDI BARLANG TÉRKÉPE A KERESZTSZELVÉNYEKKEL

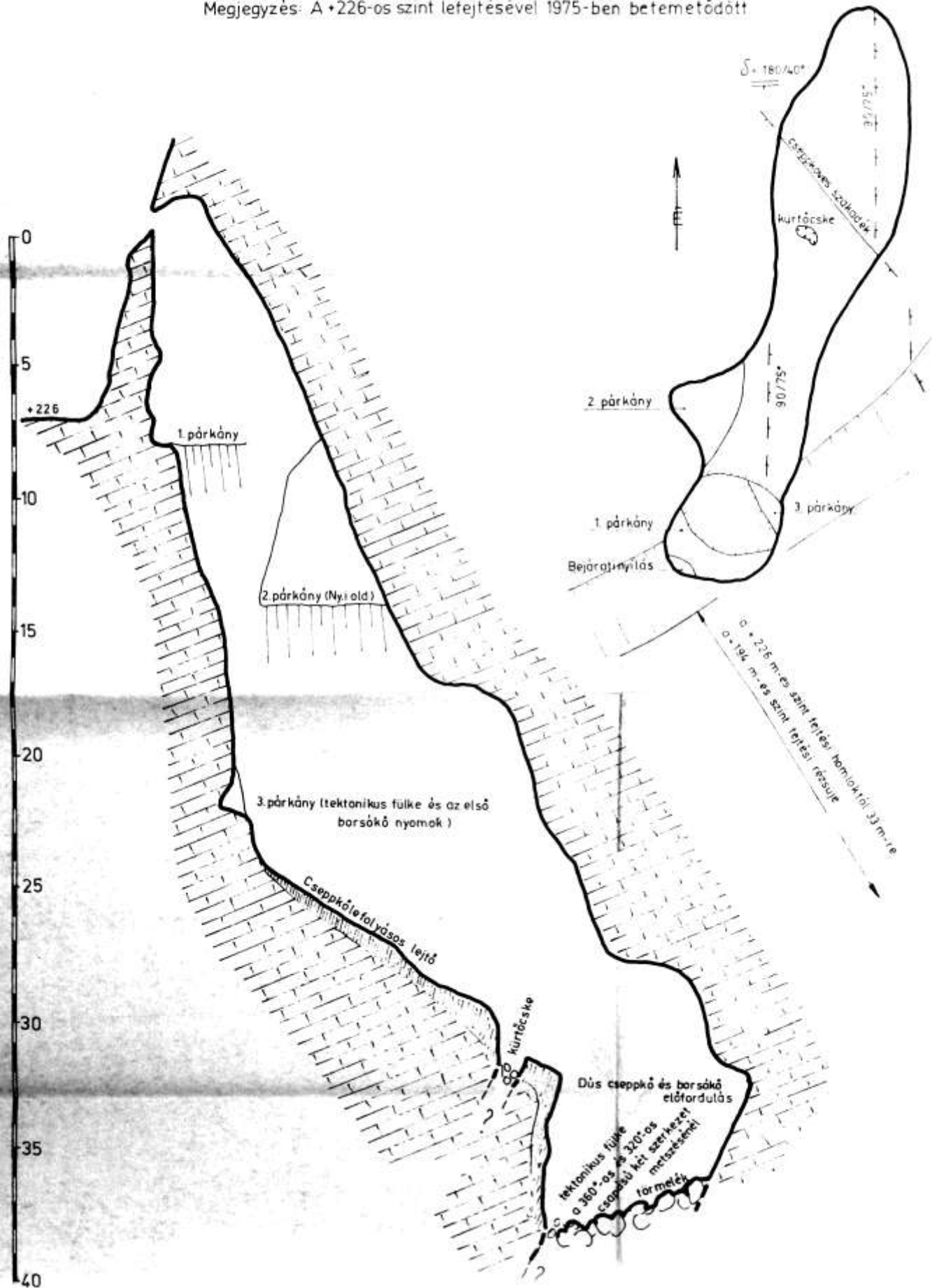
FELMÉRTE: RÓNÁKI LÁSZLO 1955. X. 24. - 1975. XII. 7.

A TENKES-HEGYI-ZSOMBOLY TÉRKEPE ÉS HOSSZELVÉNYE

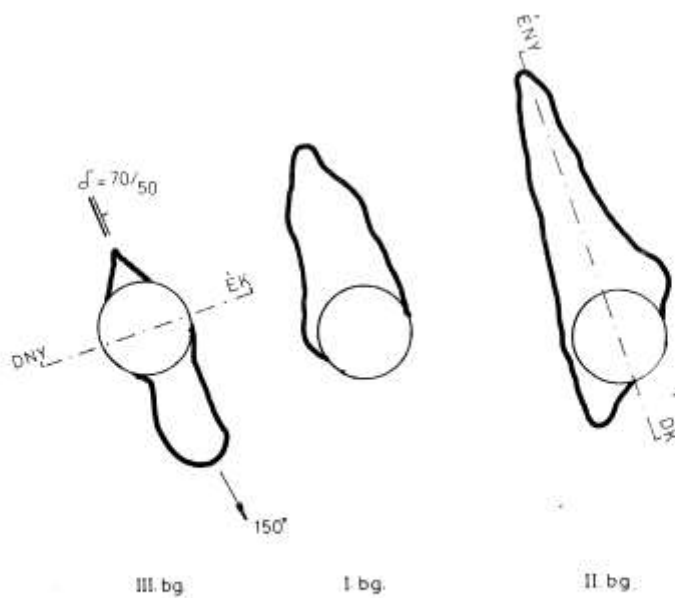
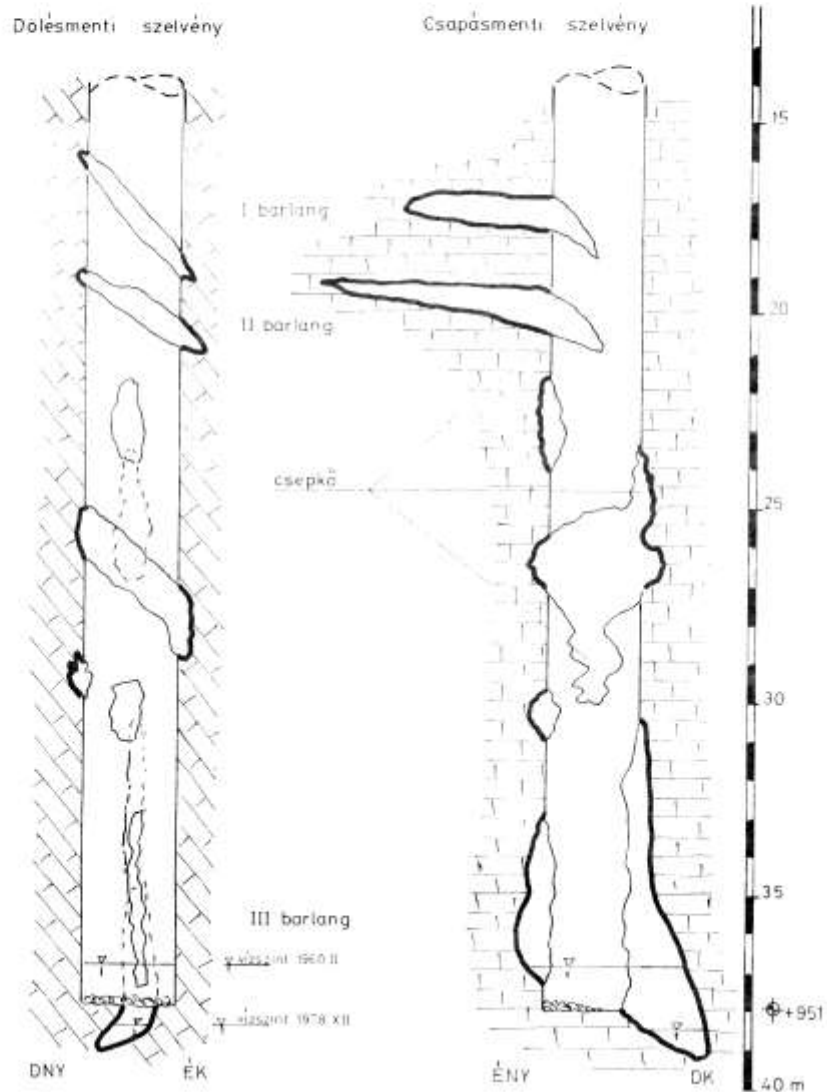
Az 1975 VI. 14.-i felmérés alapján (Rónaki-Rebró-Budai-Timár) Szerk. Rónaki L. 1978. X.

Megjegyzés: A +226-os szint lefejtésével 1975-ben betemetődött

A SIKLÓSI BARLANGOK (szelvény-vázlatok a vár kútjáról)

SZERK. RÓNAKI L. 1978

A SZÁRSOMLYÓI BG-OK ÉS KARSZTJELENSÉGEK

Megj.: 1:2500

A. 903-343 sz. 1:100000 térkép

Térképárta. 1872/33. sz. old.

Strukturális vázlati rendszeri built magasság

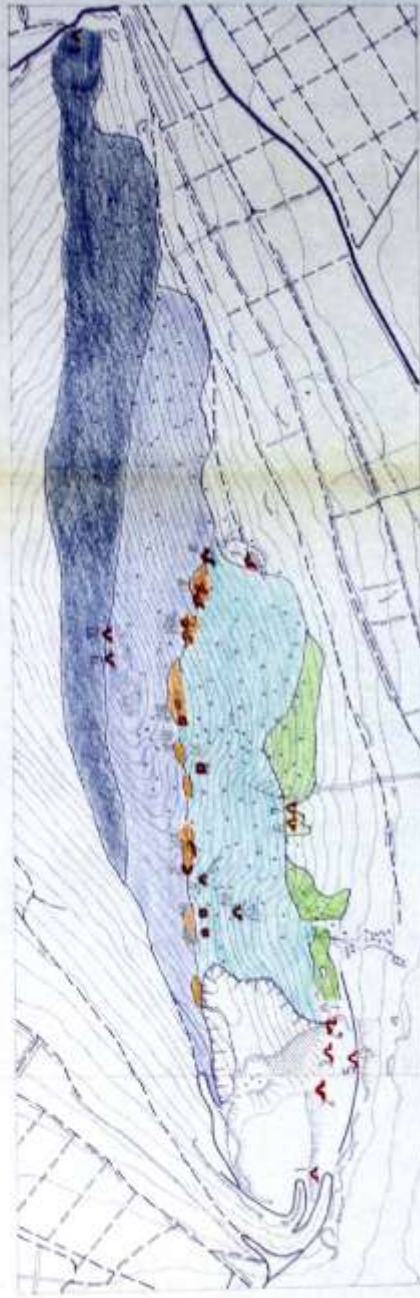
Földrajzi rajzok az 16.1.25.000-ás

MAP 0152-1978-as térképről. 1010 magasság

A bányák helye. 1978. XII.

A FELMŰLT Bauxitbánya FELSZINI NYILÁSAI

- I. Antal alásár
- II. Lajos tárd
- III. A Ny-i irányú keresztvágtat tárdja
- IV. Elemér tárd és gurítóje, valamint felülső a telepeltárd kőbélre kb 10 m-el magasabb szinten.
- V. A Ny-i részen berobbantott tárd maradvány /Elemér t. szintje/ és felülső kb 10 m-el magasabb telepeltárd kőbélre tárdvágat nyílása.
- VI. A Ny-i részen kullasni fejtés és a berobbantott gurítójának nyílása.
- VII. A Ny-i légfeltárdás /Perforált lemezel fedve/
- VIII. Elemér tárd és mellette K-Fe a gurító
- IX. Behúzó léggurító, felszínen esővíz kára szinten bejártával. An elár kullasni fejtés -nyílás nélküli teknője.
- XI. A Ny-i részen nagy kullasni fejtés és a berobbantott gurító maradvány.
- XII. A légfeltárd kullasni fejtés és gurítójának maradványa.
- XIII. A nagy légfeltárdás /Kőbélrel fedve/

SZERK: RÓNAKI LÁSZLÓ 1978

1. Régi barlang a nagyhorányi kőbányában
2. Az 1960-ban feltárt - eltárolt barlang
3. Az 1954-ben feltárt - lejtéssel barlang
4. Barlang maradvány 1955
5. Épület alapozásánál megnyitott barlang helye
6. A Lajos bg
7. A Mészvő bg
8. A Mészvőtelep zsámboly
9. A Ny-i barlang a hely felcsúsz
10. A K-i áreg a hely csúsz

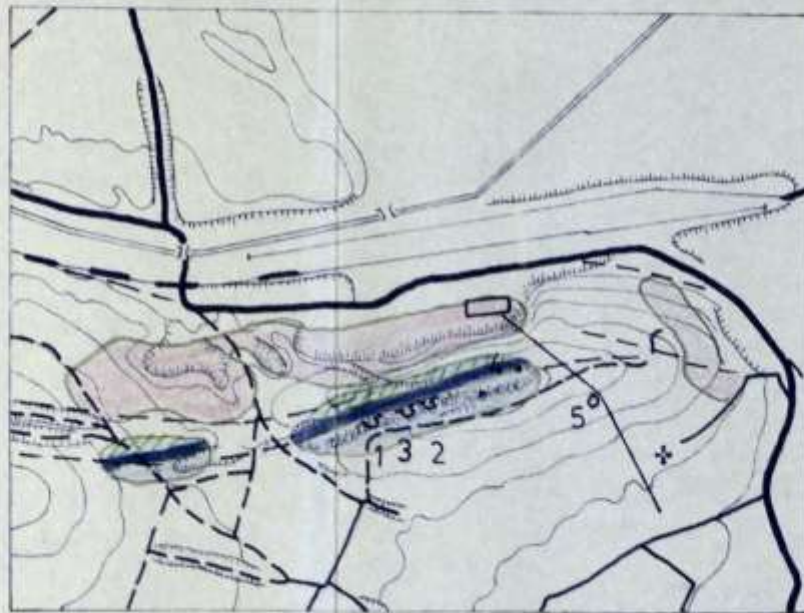
A, B, C A bauxit bányázathoz kapcsolatos áregyek (telep kibővítések fejlesztési áregyek) - karszt áregyek - és a feltárdás - nyitások: Antal-tárd, Lajos-tárd, Elemér-tárd, Mátyás-tárd, a kőbányák, gurítók, stb.)

Kiarr

- Mészvő (világoszokkés - fehér)
- Bauxit
- Mészvő (karsztkék-fehér)
- Mészvő (lejtészetű kék, fehérvagyvászosszínű) júro

kréto

A VILLÁNYI BARLANGOK

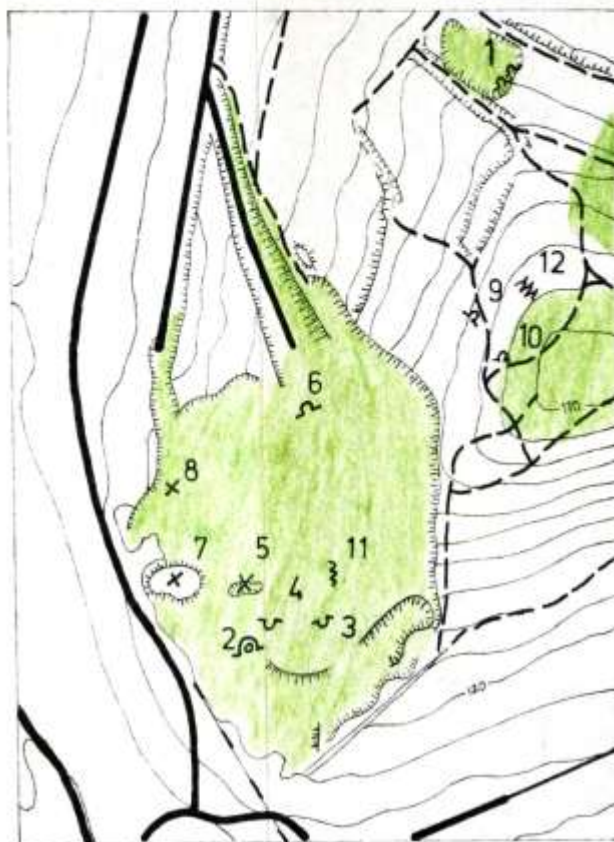
0 500m

SZERK: RÓNAKI LÁSZLÓ 1978

1. A templomhegyi aknabarlang
2. Réteglap menti kisbarlang
3. Litoklázis barlangüreg
4. Barlangmaradványok, (üregfelületek, hideg- és termálvizes nyomokkal, hasadékok, sugaras kalcit, agyag és csontbreccsás kitöltésekkel)
5. A borpince barlangja

	Mészkő (sötétszürke, fehér vagy rózsaszínű)	} júra
	Ammonitász mészkőpad	
	Homok, agyag, homokos mészkő Krinoideás mészkő	
	Felső dolomit csoport	triász, ladini
---	fedett réteghatár	

A BEREMENDI BARLANGOK

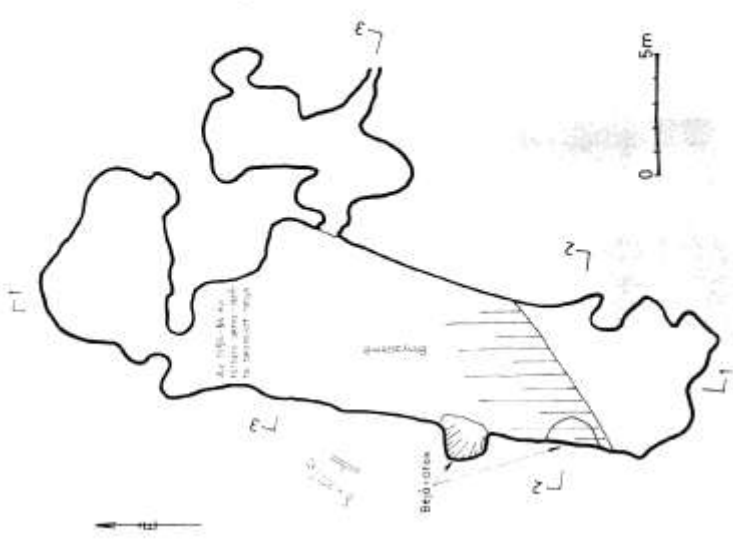

0 500m

SZERK: RÓNAKI LÁSZLÓ 1978

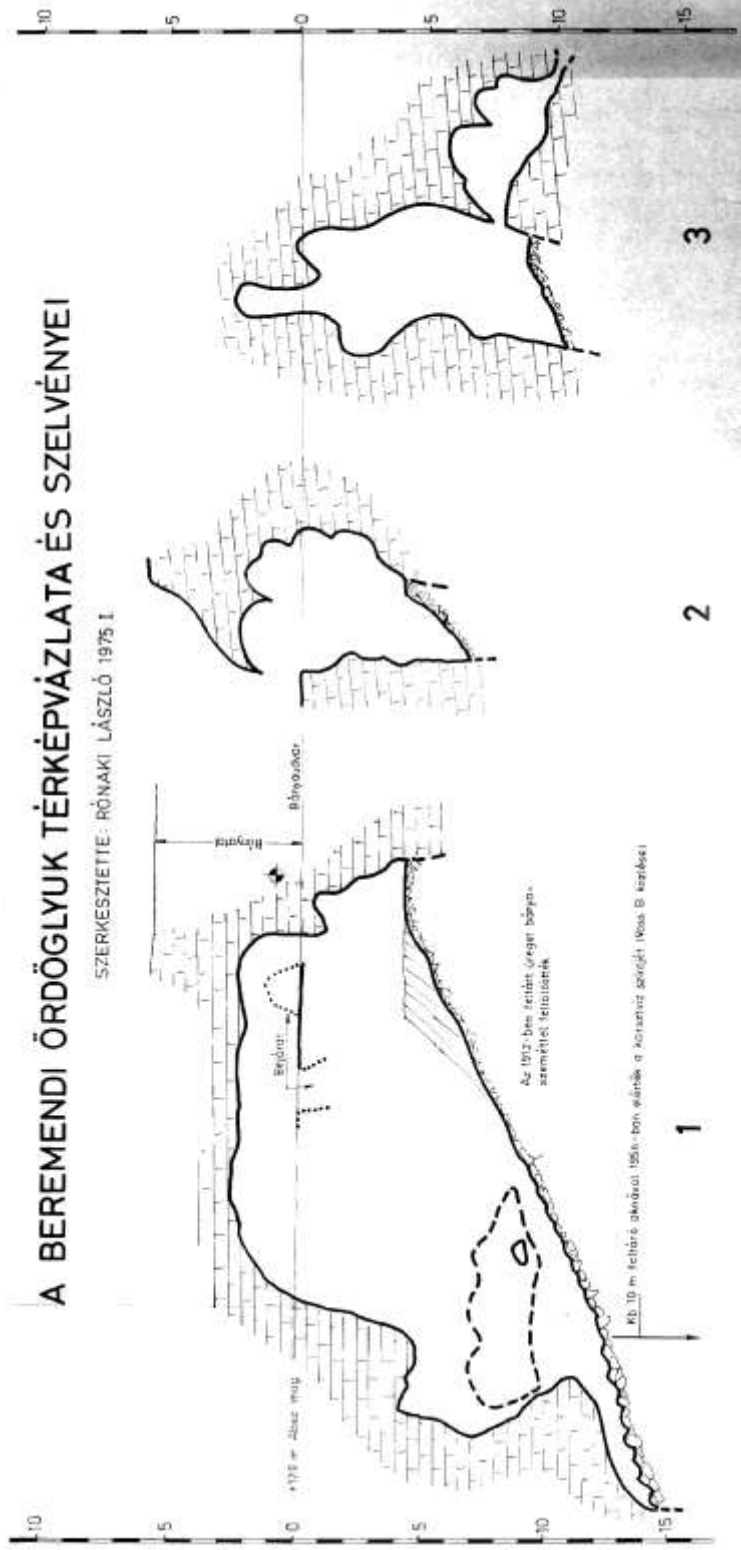
1. Az Ördöglyuk bg.
2. A Kút-zsomboly
3. A Nagy vizes-bg.
4. A Vizes üreg
5. Lefejtett kúrtó maradvány
6. A 116-os szintű bg. üreg
7. Régi lefejtett Vizes bg. valószínű helye (Bendefy 1974)
8. Az 1972-ben feltárt - lefejtett - akna-bg. helye
9. A 143-as szinten 1976-ban feltárt és részben lefejtett akna-bg. helye
10. A 143-as szinten 1978-ban feltárt és lefejtett kis bg.
11. Hasadék-barlangra utaló falmaradványok a 100-as szinten
12. A 143-as szinten 1978-ban lefejtett kis karsztos járatok helye

 Requienias mészkő — kréta

A BEREMENDI ÖRDÖGLYUK TÉRKÉPVÁZLATA ÉS SZELVÉNYEI

SZERKESZTETTE: RÓNAKI LÁSZLÓ 1975. I.

OKLEVÉL

melyet a Magyar Karst- és Barlangkutató Társulat adományoz

a **Mecseki Karstkutató Csoportnak**

a Cholnoky Jenő pályázaton elért II. helyezésén.

Budapest 1977 május 21.

Bócsa

Krisz

KISDOK nyomda, Budapest

OKLEVÉL

a **MECSEKI KARSTKUTATÓ CSOPORT** részére

a Cholnoky Jenő pályázaton elért
III. helyezéért

Budapest, 1978. IV. 29.

Krisz

Bócsa

KISDOK nyomda, Budapest

**Kutatóházunk
felavatásán megje-
lentek a vállalat
/ MÉV / és üzemei-
nek vezetői.
- Emléklapok átadása.**

SZIKLAMÁSZO ISKOLA

DÉDESTAPOLCSÁNY

1978

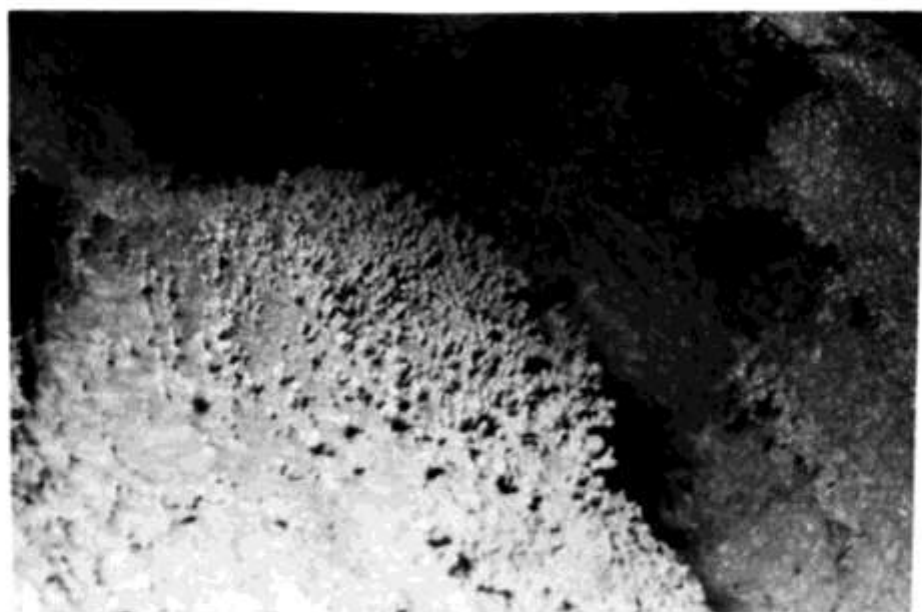

A KGST konferencia
részvevőinek látog-
gatása a kutatóhá-
zuknál.

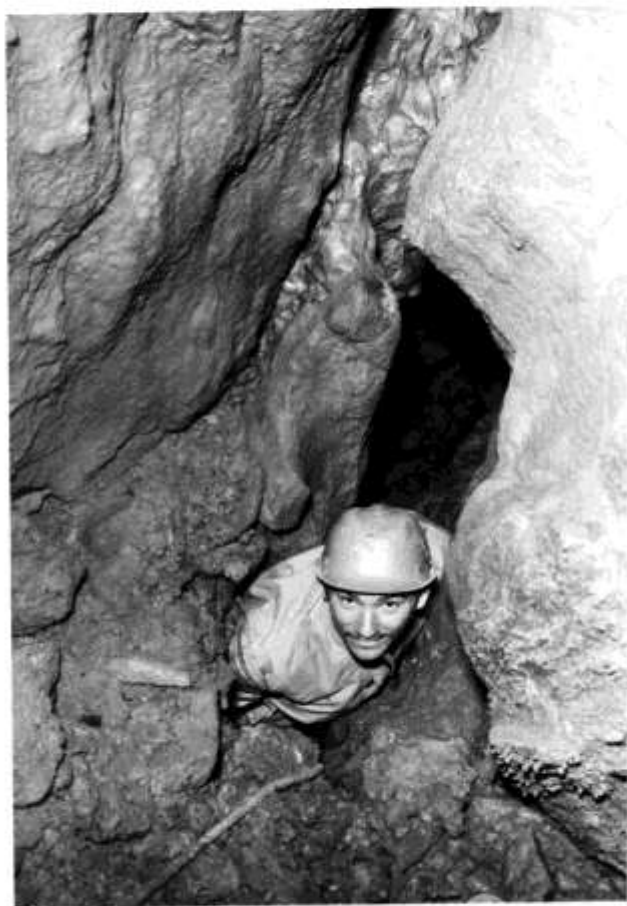

A Korall szomboly
jellegzetes formái
és képződményeinek
egy kis részlete
/A 6 és 20 m mély-
ségben készült fo-
tók a hidegvizes
genetika ellenére
a Villányi-hegység
hidrotermális bar-
langjaiban látható
alakzatokat mutatnak.
-Huzattal kapcsola-
tos morfológia./

**Kutatóink a Korall
szombolyban**

A Máriagyüdi barlang
bejárata
- és a Zomboly teremből
a Litoklászis terembe
átvezető nyílás
/ Ez a litoklászis jól
látható a képen /

A Tenkeshegyi szombolyban

A borsóköves eseppkövekkel
borított falrész

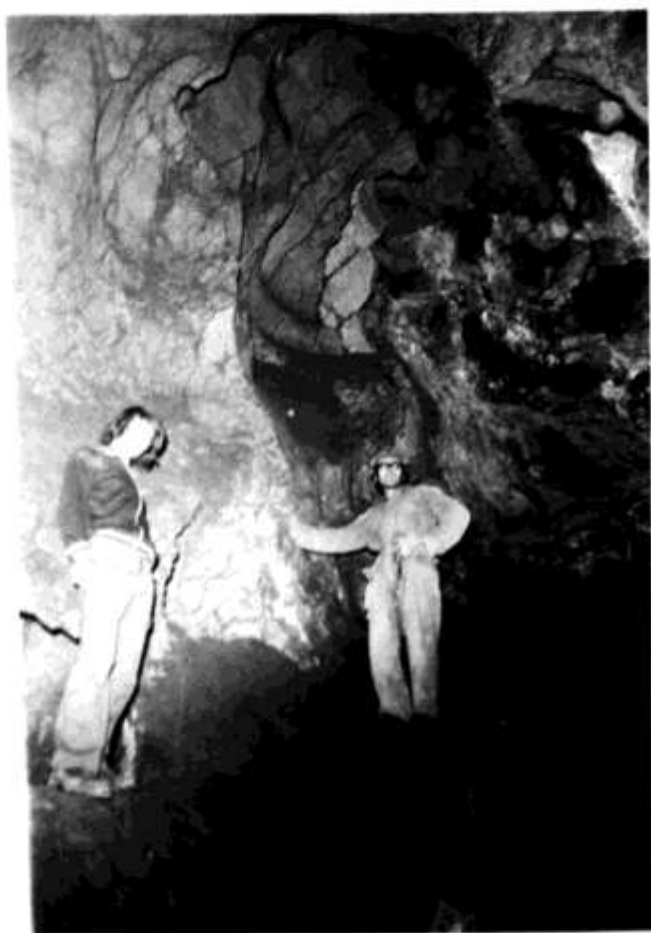

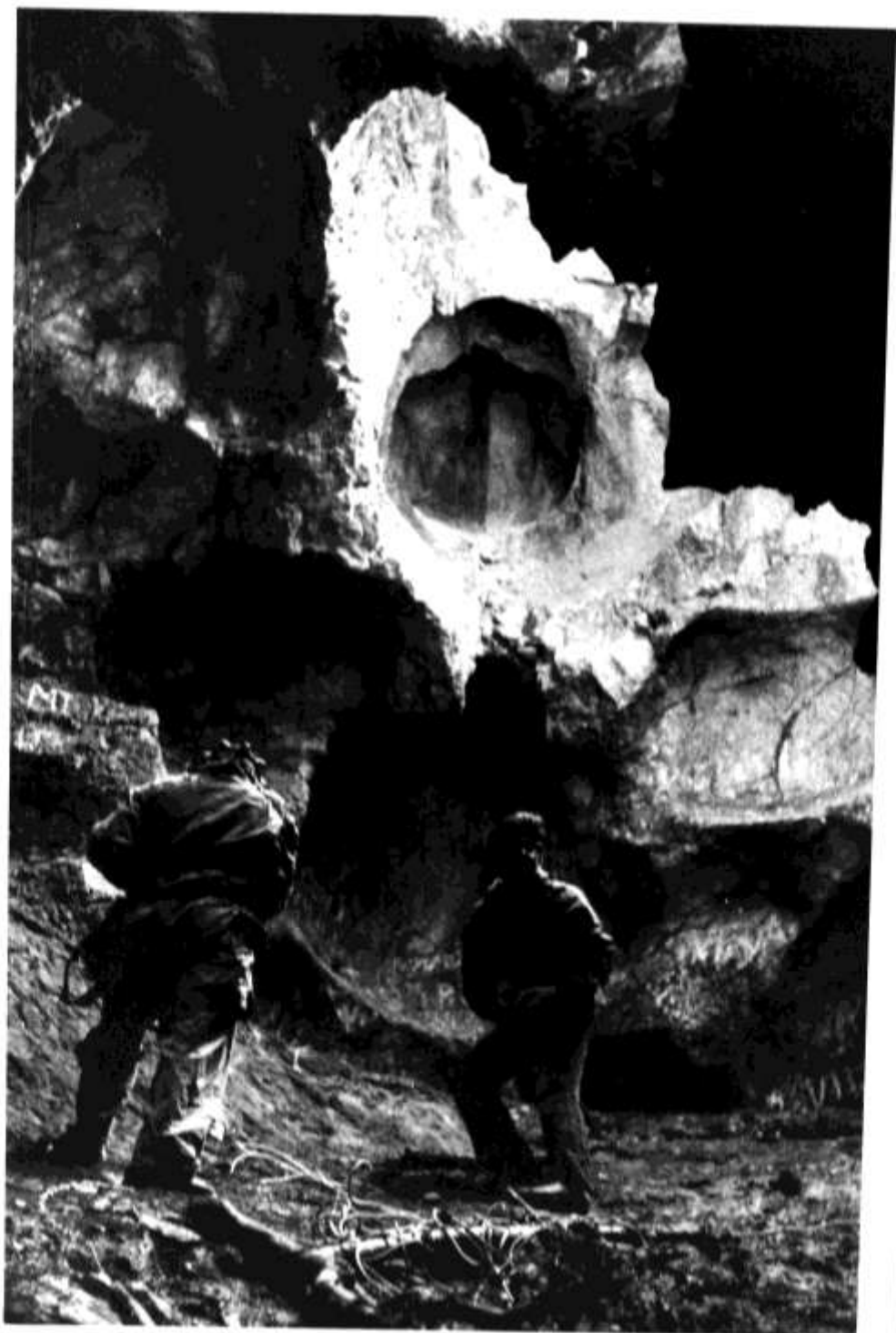
Nagyharsányi bauxit-
bányák.

- Elemér táró guritójától a táró bejárat felé jobbról a fedő mészkő mint aima határfelület 60° dőlésű.

-A külszíni fejtés berobbantott guritóján kiolvad a hó./ VI /
Háttérben a berobbantott táró / V./ meddőhányója látható.
Mögötte a karr felszín un. "ördögcsántás"

Kutatók a beremendi
Ördöglyuk bejárati
nyílásai előtt
- és a barlangban
/Balra az oldalfül-
ke nyílása látható
az alak mögött.
Falakon a jellegse-
tes oldott formák./

ÖRDÖGLYUKBAN

/ A barlang déli részén a törmelék
réssü felett az üstös falfelületeket
megvilágítja a napfény. 1974 ápr.28.

Kutatótársunk a villányi
borpincében a barlangba
vezető fülke előtt
- és a hidrotermális
barlang mennyezeti
hasadékában

**A Villány - templon-
hegyi kőfejtő
aknaberlangjának
kutatása**

A Villány-
templomhegyi
kőfejtes akna-
barlangjának
bejáratánál

A Nagyharsányi
hegyesücs Ny-i
barlangjánál

